

Gwiazdka przy numerze kolejnym oznacza, że dany dokument znajduje się w bibliotece CIOP.

MASZyny I URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE

384* 621.327.42:535.61-31:612.84:614.48:628.513 CIOP

Niejsztad Ja E.: **Lampy luminescencyjne specjalne (wywołujące zaczerwienienie skóry).** „Eritemnyje luminiscentnyje lampy”. Gigijena i Sanit. Moskwa, mies., Nr 7, lip. 52, s. 17; B5, 6 str., 1 wykr., 4 tabl.

Artykuł opisuje badanie, prowadzone przez Instytut imienia Erismana, nad działaniem lamp luminescencyjnych przepuszczających promieniowanie ultrafioletowe. Obserwowano skórę i oczy ludzi i zwierząt doświadczalnych oraz badano działanie bakteriobójcze lamp. Otrzymano różne wyniki zależnie od odległości od źródła promieniowania. Wyniki są ujęte w tabelach. Na podstawie badań oparto wskazówki dotyczące stosowania i instalacji lamp tego rodzaju, przydatne dla producentów i użytkowników.

385* 159.937.51:535.6:612.84:628.517.2 CIOP
Heliman N.: **Barwa a hałas.** „Farbe und Lärm”. Werkstatt u. Betrieb, München, mies., Nr 5, maj 52, s. 198; A 4, 1,5 str.

Autor porusza ciekawe zagadnienie roli dynamiki kolorów w walce z hałasem. Podczas badań przeprowadzonych w pewnej hali fabrycznej, robotnicy, którzy skarżyli się na hałas oraz przykre bóle głowy, oświadczyli, że po przemalowaniu hali na odpowiedni kolor już ich nie odczuwają, a hałas (taki sam jako poprzednio) również im nie przeszkadza. Podobne doświadczenia poczyniono w pomieszczeniach biurowych oraz w salach maszyn do pisania. W dalszym ciągu artykułu autor wyjaśnia fizjologiczne i psychologiczne przyczyny tego zjawiska, wymienia barwy powodujące zmęczenie i bóle głowy oraz te, które pomagają w walce z hałasem. Na zakończenie autor porusza jeszcze zagadnienie malowania odrębnymi kolorami ruchomych części maszyn jak również sprawę koloru maszyn w ogóle, opierając swoje wywody także na doświadczeniu wytwórni żarówek Philipsa w Eindhoven.

386* 614.8:629.113:656.8 CIOP
Lyman L. P.: **Bezpieczeństwo transportu.** „Transportation Safety”. Safety Maintenance, New-York, t. 105, Nr 2, luty 53, s. 48, A 4, 4 str.

W artykule umieszczono kilka uwag dotyczących bezpieczeństwa w ruchu samochodowym. Należy tu wymienić: 1) przepisy dla kierowców w zimie (ze względu na śliskość dróg wymagane są w tym okresie specjalne środki ostrożności); 2) zagadnienie odbicia światła słonecznego od wypolerowanej powierzchni samochodów na ruchliwych drogach (stanowi ono również poważne niebezpieczeństwo dla kierowcy).

387* 621.642.1/2:614.835.3:614.84 CIOP
Jak przenosić cieczy palne. „How to transfer flammable liquids”. Safety Maintenance, New-York, mies., t. 105, Nr 1, stycz. 53, s. 27; A 4, 2 str., 6 rys.

Po krótkiej analizie zastosowania cieczy palnych jako rozpuszczalników, autor omawia najważniejsze urządzenia do ich przenoszenia. Szczegółowo opisano sposób pompowania cieczy niebezpiecznych. Zwrócono również uwagę na niebezpieczeństwa związane z grawitacyjnym przepływem cieczy. W zakończeniu znajduje się opis automatycznego pomiaru przepływu cieczy.

388* 614.838.52:621.646.24/28 CIOP
Allied Chemical & Dye Corporation. **Przeciwybuchowy zawór bezpieczeństwa o działaniu automatycznym.** „Tête d'explosion à fonctionnement automatique”. Opis patentowy francuski Nr 1.022.013, gr. 15, kl. 3, 10.12.52; D, A 4, 4 str., 2 rys.

Zawór przeciwybuchowy na gazociągach zastępuje dotychczas stosowane płytki bezpieczeństwa, wymagające po każdym pęknięciu ręcznej naprawy i powodujące duże straty gazu. Zawór przeciwybuchowy otwiera się w chwili wybuchu i — dzięki odpowiedniemu mechanizmowi — pozostaje otwarty przez okres niezbędny do wydalenia mieszanki wybuchowej oraz wyrównania ciśnienia w gazociągu do wielkości ustalonej, po czym zamyka się samoczynnie.

389* 621.96-783 CIOP
Blank A. E.: **Aby zabezpieczyć robotników przy prasach używamy osłon do wykrojników.** „To protect workers in our pressroom operations, we use die guards”. Safety Maintenance, New-York, mies. Nr 2, luty 53, s. 18; A 4, 2 str., 5 rys.

Autor omawia zabezpieczenia stosowane przy prasach w jednej z fabryk elektrotechnicznych w USA. Dla ochrony rąk robotnika przed możliwością zgniecenia w strefie niebezpiecznej prasy zaprojektowano różnego rodzaju osłony zależnie od kształtu wykrojników. Osłony te są konstrukcyjnie związane z tłoczniakiem prasy.

390* 614.8-086.1:621.96-229.6/8-783.6 CIOP
Usunąć ręce ze strefy niebezpiecznej. „Keep out of no hands land”. Safety Maintenance, New-York, mies., t. 105, Nr 3, marz. 53, s. 39; A 4, 3 str., 3 fot., 1 rys.

W ostatnim z serii trzech artykułów o zabezpieczeniu pras, autor omawia sposoby podawania materiału na prasę, jako jeden z najważniejszych elementów ochrony rąk robotnika. W artykule opisano zarówno automatyczne, półautomatyczne jak i ręczne sposoby podawania. Omówiono również urządzenia usuwające obrabiany materiał spod prasy.

391* 663.63.067:628.16:614.48 CIOP
Thomas A. F.: (Georgia Institute of Technology) **Sprawność filtru wodnego.** „Effectiveness of the fog filter”. Heat a. Ventilator, New York, mies., t. 50, Nr 2, luty 53, s. 113; A 4, 2,5 str., 2 rys., 1 tabl.

Po krótkiej wzmiance historycznej o pierwszym filtrze wodnym autor przechodzi do opisu nowoczesnego filtru i jego działania. Następnie analizuje korzyści zastosowania filtrów tego rodzaju i podaje wyniki badań nad sprawnością zarówno filtrów modelowych, jak i zainstalowanych w przemyśle.

392* 614.845/088.8/ CIOP
Bouillon E.: **Udoskonalenie naboju do gaśnic.** „Perfectionnement aux compositions extinctrices d'incendie”. Opis patentowy francuski Nr 1022.474, kl. 3 gr. 7.5.3.53; D, A 4, 1,5 str.

Udoskonalenie polega na zastosowaniu trójskładnikowej substancji gaszącej złożonej z płynnego bezwodnika kwasu węglowego, bromków metylu lub metylenu, czterochloru węgla, chlorobromo-metanu oraz ciężkiego rozpuszczalnika jak olej rycynowy lub inny albo też z halogenizowanych pochodnych węglowodorów. Dodatek ciężkiego rozpuszczalnika zwiększa pojemność naboju, wydajność gaszenia i zmniejsza niebezpieczeństwo zakorkowania przewodów oraz toksyczność mieszanki.

393* 621.369.3 CIOP
Achenbach P. R.: (National Bureau of Standards) **Płyty szklane do ogrzewania przez promieniowanie.** „Radiant glass heating panels”. Heat a. Ventilator, New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53, s. 88; A 4, 3,5 str., 3 rys., 2 wykr.

W artykule omówiono doświadczenia przeprowadzone nad szklanymi płytami, jako elementami instalacji do ogrzewania elektrycznego przez promieniowanie. Badania dotyczyły kształtowania się temperatur w pomieszczeniu, strat ciepła oraz mechanicznej i termicznej odporności płyt. Autor wymienia korzyści, jakie przynosi tego rodzaju ogrzewanie oraz przeprowadza kalkulację kosztów.

394* 628.972:628.81 CIOP
Sturrock W.: **Sztuczne oświetlenie i jego powiązanie z klimatyzacją.** „Artificial lighting and its relation to air conditioning”. Heat a. Ventilator, New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53, s. 101; 12 str., 6 rys., 2 wykr.

Omówiono na wstępie rodzaje lamp stosowanych do oświetlenia pomieszczeń produkcyjnych. Przeanalizowano dokładnie ilość energii cieplnej i świetlnej wydzielanej przez lampy, przy czym uwzględniono wpływ temperatury otoczenia na sprawność oświetlenia lamp fluorescencyjnych. Opisane zostały sposoby usuwania ciepła wydzielanego przez lampy. Dodatek do artykułu zawiera normy oświetleniowe dla różnych pomieszczeń oraz sposoby obliczania nasilenia światła z uwzględnieniem zmian zachodzących w otoczeniu (oprawa,

ściany, sufity) w zależności od upływu czasu. Przytoczone przykłady ilustrują sposób obliczania instalacji oświetleniowej.

395* 628.517.2:534.771:614.23 CIOP
Sataloff J.: **Usuń hałas. „Cut the racket“.** Safety Maintenance. New-York, mies., t. 105, Nr 1, stycz. 53, s. 68; A 4, 3 str., 1 rys.

Artykuł zajmuje się zagadnieniem wpływu hałasu na słuch. Zwraca uwagę na indywidualną wrażliwość na dźwięki i podkreśla konieczność badania słuchu robotników pracujących w hałaśliwym przemyśle. Autor uważa, że maksymalną dopuszczalną granicą natężenia dźwięku jest 100 db. W artykule omówiono badania audiometryczne w przemyśle i określenie stopnia przytępienia słuchu przy pomocy audiografów.

396* 614.8:621.869.6:627.35:656.615 CIOP
Kapustin S.: **Podstawowe wymagania stawiane urządzeniom do prac przeładunkowych w ładowniach statków.** „Osnownyje trebowanija k'maszynam dla piererugrozocznyh rabot w triumach sudow“. Morskoj Flot, mies., t. 13, Nr 3, marz. 53, s. 7; 4 str.

W związku ze stałym podnoszeniem stopnia mechanizacji prac przeładunkowych w portach ZSRR, autor podaje podstawowe wymagania, jakim powinna odpowiadać konstrukcja urządzeń, stosowanych do prac tego rodzaju w ładowniach statków. Wskazówki, oparte o dotychczasowe doświadczenia, dotyczą zarówno wymagań technicznych, jak i eksploatacyjnych oraz w najszerszej mierze zasad bezpieczeństwa pracy.

WIETRZENIE I OGRZEWANIE

397* 533.6.011:621.643:628.83 CIOP
Berry H. C.: (Harward University) **Przepływ i wentylator — zasady ruchu powietrza w przewodach.** „Flow and fan — principles of moving air through ducts“. Heat a. Ventil. New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53, s. 81; A 4, 7 str., 6 rys.

W artykule, stanowiącym I część serii 12 zostały omówione zasadnicze prawa przepływu powietrza (gazu). Rozpatrzono prawo ciągłości strugi oraz równania Bernoullego. Przy pomocy tych równań łatwo zobrazowano wpływ ciśnienia atmosferycznego, gęstości powietrza i różnic poziomu przewodów na przepływ powietrza. Podano również najprostsze sposoby pomiaru ciśnienia dynamicznego i statycznego przepływającego gazu. Artykuł jest ciekawy zarówno dla studentów jak i dla inżynierów praktyków.

398* 628.834:658.25 CIOP
Szachbazian G. Ch.: **Problem normowania ruchu powietrza w pomieszczeniach przemysłowych.** „K woprosu o normirowanij podwiznosti wozducha w proizwodstwiennyh pomieszczenjach“. Gigijena i Sanit., Moskwa, mies., Nr 3, marz. 53, s. 30; B 5, 1,5 str.

Artykuł nosi charakter polemiki przedstawiciela katedry higieny pracy Kijowskiego Instytutu Medycznego im. Bogomołowa — z autorami artykułu (zamieszczonego w Gigij. i Sanit. Nr 5/52) w sprawie wejścia w życie sanitarnych norm projektowania pomieszczeń przemysłowych. Autor dowodzi, że ujęcie problemu było zbyt wąskie. Należy zwracać większą uwagę na maksymalne szybkości przepływu powietrza, które nie powinny przekroczyć 3 m/sek. w miejscu pracy (z niewielkimi wyjątkami — ze względów produkcyjnych).

399* 628.83:687 CIOP
K. W.: **Wentylacja naturalna w zakładach odzieżowych.** Odzież, mies., Nr 5, maj 53, s. 109; A 4, 2,5 str.

Autor omawia dodatni wpływ właściwej wentylacji naturalnej w zakładach przemysłu odzieżowego na warunki pracy, które z kolei przyczyniają się do polepszenia stanu zdrowia załogi i zwiększenia wydajności pracy. W popularnej formie przedstawiono ogólne zasady wentylacji naturalnej oraz przykładowo kilka rozwiązań konstrukcyjnych. Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na znaczenie zagadnienia wentylacji naturalnej i jego racjonalnego rozwiązania w przemyśle odzieżowym.

400* 628.512:628.83:621.791 CIOP
Hammond J. W.: **Zdrowie a wentylacja w sklimatyzowanym warsztacie.** „Health and ventilation in an air conditioned shop“. Heat a. Ventil. New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53; A 4, 3 str., 4 rys.

Po rozważeniu ogólnych danych dotyczących klimatyzacji warsztatu mechanicznego, autorzy charakteryzują specyficzne trudności występujące w niektórych działach. Np. usuwanie par rtęci w dziale pomiarowym wymaga specjalnej wentyla-

cji. W artykule omówiono poza tym zanieczyszczenie powietrza gazami i opisano dokładnie sposób usuwania dymów spawalniczych oraz instalacje wyciągowe na stanowiskach spawaczy.

401* 628.513:514:628.542:628.81/83 CIOP
Reynolds T. W.: **Co jest nowe, to jest niezwykle.** „What's new that's unusual“. Heat a. Ventil. New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53, s. 96; A 4, 3 str., 3 fot., 2 rys.

Autor omawia najnowsze zdobycze techniki wentylacyjnej i ogrzewniczej. Specjalna substancja odtleniająca zapobiega powstawaniu korków powietrznych w przewodach z gorącą wodą. Pary glikolu, rozpylane w przewodach lub pomieszczeniu, działają bakteriobójczo. W artykule omówiono nowy sposób zapobiegania kondensacji pary wodnej, nowe kierunki rozwoju w budowie kotłów centralnego ogrzewania oraz sposoby budowy kominów i pieców do spalania śmieci. Dużo miejsca w artykule poświęcono również nowym materiałom na przewody i złącza oraz zastosowaniu odpowiednich zaworów.

402* 371.62:628.83.001.5 CIOP
Projektowanie naturalnej wentylacji w salach szkolnych. „Designing for natural ventilation in classrooms“. Heat a. Ventil. New York, mies., t. 50, Nr 1, stycz. 53, s. 99; A 4, 2 str., 3 rys.

W artykule opisano metody badań wentylacji przeprowadzonych na modelach pomieszczeń szkolnych. Wyniki doświadczeń dokładnie opisano i wyciągnięto wnioski co do właściwego rozmieszczenia otworów wyciągowych i nawiewnych. Artykuł zawiera wskazówki dotyczące zastosowania różnych sposobów wentylacji naturalnej.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

403* 614.8-086.4:628.512:621.314.65:621.316.26 CIOP
Woznienskijskij D. N., Spirina A. M.: **Znaczenie kontroli sanitarnej przy pracach z rtęcią (streszczenie).** „Znaczenie sanitarnowo kontroli pri rabotie so rtutju — kratkoje sodierżanje“. Gigijena i Sanit. mies., Nr 4, kw. 53, s. 48; B 5, 0,5 str.

Świerdłowski Instytut Ochrony Pracy i świerdłowska inspekcja sanitarna podają krótkie streszczenie prac nad zmniejszeniem zawartości par rtęci w pomieszczeniach podstacji prostowników rtęciowych. Stosowano tam wyciąganie powietrza, malowanie ścian farbą olejną, codzienne czyszczenie ścian i mycie podłóg 1% roztworem nadmanganianu potasu zakwaszonym kwasem solnym. W wyniku tych środków stężenie par rtęci obniżyło się poniżej dopuszczalnego. Autorzy wskazują na konieczność właściwych metod budowy i utrzymania pomieszczeń, gdzie prowadzone są prace z rtęcią, oraz na konieczność systematycznej kontroli zawartości rtęci w tych pomieszczeniach.

404* 545.7/8:546.221.1:621.383:628.512 CIOP
Cooper I., Thomas H.: **Ciągle oznaczanie małych stężeń siarkowodoru w gazach komorowych i innych.** „Continuous determination of small concentrations of hydrogen sulfide in town and other gases“. Gas World, Nr 3492, lip. 51, s. 46; A 4, 6 str., 3 fot., 7 rys., 8 poz. bibl.

Opis aparatu do ciągłego oznaczania małych stężeń siarkowodoru. Jest on oparty na działaniu fotokomórki, która reaguje na zmiany barwy przesuwającego się paska bibuły nasyczonej octanem ołowiu. Podano schemat połączeń elektrycznych, rysunek zestawu aparatury, kilka rysunków (rzutów) aparatu i jego fotografię. W tekście objaśniono sposób działania całości i poszczególnych mechanizmów, których konstrukcja może być przydatna do innych aparatów tego typu.

405* 545.7:546.13:614.72:628.512 CIOP
Litwinowa N. S., Chłopin N. Ja.: **Szybka metoda oznaczania aktywnego chloru w obecności chlorowodoru w powietrzu zakładów przemysłowych.** „Ekspriess-opriedielenje aktiwnowo chlora w prisutswii chloristowo wodoroda w wozduchie promyszlennyh prieprijatij“. Gigijena i Sanit. mies., Nr 4, kw. 53, s. 45; B 5, 1,5 str.

Metoda ta jest oparta na działaniu chloru na słaby wodny roztwór fuksyny w granicach 0,0003-0, 0005% i polega na oznaczaniu kolorymetrycznym oraz porównaniu ze skalą wzorców, które sporządza się przy użyciu podchlorynu wapnia. Dla eliminacji wpływu chlorowodoru zawartego w powietrzu dodaje się go do fuksyny.

406* 546.49:628.512:69.021.97 CIOP
Rozowa N. D.: **Aparatura do otrzmywania stałych stężeń par rtęci w powietrzu (streszczenie).** „Pribor dla połuczenja

postojannych koncentracji parow rtuti w wozduchie". *Kratkoje sodierżanje, Gigijena i Sanit. mies.*, Nr 4, kw. 53, s. 50; B 5, 0,5 str.

W ramach prac nad szkodliwościami rtęci, Sanitarно-Epidemiologiczna Stacja kijowskiego rejonu Moskwy opracowała metodę otrzymywania stałych stężeń par rtęci. Dotychczas stosowany aparat („Gusek”) okazał się niedokładny. Otrzymywane stężenia stosowane są w komorach doświadczalnych. W aparacie opisanym przez autorkę następuje stałe odnawianie powierzchni rtęci oraz jej samoooczyszczenie. Otrzymywane stężenia są zgodne z założeniem.

407* 536.423.16:661.691:643.632.4 CIOP
Filatowa W. S.: **O lotności selenu i jego tlenku (streszczenie).** „O letuczestii sielena i sielenisłowo angidrida. *Kratkoje sodierżanje*”. *Gigijena i Sanit. mies.*, Nr 4, kw. 53, s. 50; B 5, 0,5 str.

Prowadząc w zakresie działania katedry higieny pracy Moskiewskiego Medycznego Instytutu badania nad dyspersją selenu w powietrzu przy obróbce metali, autor doszedł do następujących wniosków: 1) ulatnianie się selenu następuje w temperaturach znacznie niższych niż temperatura topliwości, 2) intensywność ulatniania się selenu zależy od temperatury powierzchni nagrzewanego metalu, 3) powstawanie tlenku selenu następuje przy temperaturze nieco wyższej od temperatury topliwości. W zakładach stosujących selen należy badać stopień zanieczyszczenia nim powietrza.

408* 545.7:546.49:628.512 CIOP
Jaworowska S. F.: **Przyspieszona metoda oznaczania par rtęci w powietrzu.** „Uskoriennyj metod opriedielenja parow rtuti w wozduchie”. *Gigijena i Sanit. mies.*, Nr 4, kw. 53, s. 48; B 5, 0,5 str., 1 rys.

W Centralnym Naukowo-Badawczym Laboratorium Higieny i Epidemiologii Ministerstwa Dróg Publicznych ZSRR została opracowana przez autorkę przyspieszona metoda oznaczania par rtęci w powietrzu. Wyniki oznaczeń tą metodą różnią się od metody Poleżajewa i Pliseckiej o około 0,01 mg/m³. Metoda polega na zastosowaniu rurki szklanej z silikazem nasączonym siarczanem miedzi i jodkiem potasu i wysuszonej w temperaturze 70–80°C. Pod wpływem rtęci wskaźnik zabarwia się na różowo. Do oznaczenia potrzebne są wzorce, które sporządza się farbami wodnymi. W artykule podane są optymalne warunki przygotowania rurek wskaźnikowych i wzorców.

409* 545.7:547.258.15:547.358.15:628.512:629.119.2 CIOP
Chrustalewa W. A.: **O oddzielnym oznaczaniu organicznych i nieorganicznych związków ołowiu w powietrzu garażów.** „O razdzielnom opriedielenji organiceskowo i nieogranczeskowo swinca w wozduchie garażej”. *Gigijena i Sanit. Moskwa, mies.*, Nr 9, wrzes. 52, s. 48; B 5, 1 str.
Autorka opisuje metodę oddzielnego oznaczania czteroelementu ołowiu i związku ołowiu z bromkiem etylu, zawartych w etylizowanej benzynie. Oznaczanie to było prowadzone w zakresie badań Moskiewskiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej. Wprowadzona modyfikacja polega na zastosowaniu 10–12 par równoległych połączonych pochłaniaczy, z których każda składa się z jednej rurki karbowanej i dwóch rurek Petri. Przy tym systemie można pobrać 600–720 litrów powietrza na godzinę i wykonać oznaczenie w krótkim czasie z dostateczną dokładnością.

410* 331.82:66.062.412.22-13:615.781.22-099 CIOP
Rozanow Ł. S.: **Zmniejszenie liczby zatruc dwóchloroetanem w przemyśle.** „Snizhenie otrawlenia dichloroetanom w promyszlenosti”. *Gigijena i Sanit. Moskwa, mies.*, Nr 7, lip. 52, s. 55; B 5, 0,5 str.
Moskiewska Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna zaobserwowała obniżenie liczby zatruc dwóchloroetanem w przemyśle. Fakt ten należy tłumaczyć systematycznym polepszaniem warunków pracy i wskutek tego zmniejszaniem się stężenia dwóchloroetanu w powietrzu. Na podkreślenie zasługuje informowanie organów sanitarnych o nadejściu każdej nowej partii lakieru, zawierającego dwóchloroetan, oraz podanie jej receptury i miejsca użytkowania.

411* 546.47/48:546.56:546.815:535.568:545.8:616.15:07:628.512 CIOP
Bychowska M. S., Poletajew M. I.: **Metody polarograficzne przy badaniach sanitarno-higienicznych.** „Polarograficeskij metod pri sanitarno-gigijeniceskich issledowanijach”. *Gigijena i Sanit.*, Moskwa, mies., Nr 12, grudz. 52, s. 77; B 5, 3 str., 5 wykr.

Autorzy przedstawiają wyniki badań nad ustaleniem optymalnych warunków polarograficznego oznaczania małych ilości ołowiu, cynku, miedzi i kadmu. Prace były prowadzone na rejestracyjnym polarografie Odeskigo Instytutu Metali Rządskich (model Nr 5 — czułość galwanometru 3,7·10⁻⁹ A) przez Instytut Higieny Pracy i Chorób Zawodowych AMN ZSRR. Posługiwano się kapilarą o szybkości kapania rtęci 10 kropli w 15 sekund. Stwierdzono, że najłatwiej oznaczać małe ilości ołowiu przy stosowaniu 5% roztworu kwasu azotowego, 30% roztworu octanu amonu i 1% roztworu octanu sodu w 1% roztworze kwasu octowego. Cynk i miedź wówczas nie przeszkadzają. Przy rozdzielnym oznaczaniu ołowiu, cynku i miedzi zaleca się, jako elektrolit podstawowy 30% roztwór octanu amonu, pH roztworu = 6,6–7.

412* 545.7/8:628.512:615.778 CIOP
Iwanowa Z. W.: **Ilościowa metoda oznaczania tiofosu.** „Koliczestwiennyj metod opriedielenja tiofosa”. *Gigijena i Sanit.*, mies., Nr 4, kw. 53, s. 29; B 5, 5,5 str., 2 wykr., 4 tabl.

W Kijowskim Instytucie Higieny Pracy i Chorób Zawodowych została opracowana metoda oznaczania dwuetyloparanitrofenylofiosoforanu, insektycydu znanego pod nazwą tiofos. Polega ona na kolorymetrycznym oznaczaniu żółtego zabarwienia jonu paranitrofenolanu, powstającego przy działaniu zasady na alkoholowy roztwór tiofosu. Opracowano wariant tej metody fotometryczny i kropłowy. Czułość metody pozwala znaleźć od 5 do 200 gramów tiofosu w próbce fotometrycznej.

413* 539.155.2:621.384.2:613.64:614.8-086.5:628.518 CIOP
Gorodinskij S. M., Parchomienko G. M.: **Problemy profilaktiki przy pracach z promieniotwórczymi izotopami.** „Woprosy profilaktiki pri rabotach z radioaktivnymi izotopami”. *Gigijena i Sanit. mies.*, Nr 4, kw. 53, s. 22; B 5, 6 str., 1 rys.

Autorzy podają dane dotyczące zapobiegania szkodliwemu działaniu promieniotwórczych izotopów, sprawdzone na podstawie własnych doświadczeń w Instytucie Higieny Pracy i Chorób Zawodowych AMN ZSRR. Dane te obejmują: budowę pomieszczeń pracy, urządzenie laboratorium, transport, ochrony osobiste i higienę pracy. Szczególny nacisk kładą autorzy na właściwą organizację pracy oraz instruktaż, a także na konieczność okresowych badań lekarskich pracowników. Zwrócono również uwagę na ścieki kanalizacyjne, gdzie należy periodycznie badać natężenie promieniowania.

414* 542.1:546.49:614.8-086.4:628.512 CIOP
Abliczenkow I. I.: **Metody unieszkodliwiania rtęci w laboratoriach. Streszczenie.** „Sposob obiezwieżirowanija rtuti w laboratornych pomieszczenjach”. *Kratkoje sodierżanje — Gigijena i Sanit. mies.*, Nr 4, kw. 53, s. 48; B 5, 0,5 str.

W Instytucie Rolniczym imienia prof. Samojłowa opracowano kompleksową metodę degazacji pomieszczeń zanieczyszczonych rtęcią. Artykuł zawiera krótki opis tej metody, która polega na: a) zbieraniu widocznej rtęci, b) smarowaniu ścian 4–5% roztworem mono- i dwóchloroaminy w czterochlorku węgla i zamknięciu pomieszczenia na 8–10 godzin, c) smarowaniu ścian 4–5% roztworem wielosiarczku sodu i zamknięciu pomieszczenia na 8–10 godzin, d) otwarciu, przewietrzeniu, zmyciu wodą i wytarciu ścian. Jeśli kontrola znajdzie potem wyżej 0,01 mg/m³ rtęci, operacje powtarza się. W wyniku reakcji powstaje siarczek rtęci, którego pary posiadają prężność praktycznie równą zeru. Zamiast mono- lub dwóchloroaminy można użyć wapna chlorowanego i obmywać 4–5% roztworem wielosiarczku sodu.

415* 545.724:545.81/82 CIOP
Kriworuczko F. D.: **Oznaczanie chloru w powietrzu atmosferycznym.** „Opriedielenje chłora w atmosfiernom wozduchie”. *Gigijena i Sanit.*, Moskwa, mies., Nr 3, marz. 53, s. 53; B 5, 1,5 str., 1 tabl.

W Instytucie Sanitarnym imienia Erismana opracowano sposób oznaczania chloru w powietrzu atmosferycznym oparty na metodzie Mienszikowa. Metoda ta wykorzystuje zmianę intensywności barwy zakwaszonego roztworu oranżu metylowego. Badania prowadzono z podchlorynem wapnia. Ustalono optymalne pH = 3. Czułość zwiększa się ze zmniejszeniem stężenia metylooranżu. Zalecono dwie skale wzorcowe do oznaczania różnych zawartości chloru w granicach 0,0003 do 0,0042 i od 0,0015 do 0,01 mg chloru. Dokładność metody porównano wykonując równoległe pomiary jodometryczne. Do

pobrania prób używano płuczek Zajcewa i Richtera. Opracowana metoda pozwala oznaczyć stężenie 0,03 mg/m³ w ciągu 10 minut.

416* 615.778.29-099-083:616.5-085 CIOPIOP
Burkackaja E. N.: **Profilaktyka zatruc preparatami sześcioklorocykloheksanu**. „O profilaktyce otrawienia preparatami giekssachlorana”. Gigijena i Sanit., Moskwa, mies., Nr 3, marz. 53, s. 32; B 5, 4 str.

Opisano badania toksyczności sześcioklorocykloheksanu przeprowadzone na zwierzętach w Kijowskim Instytucie Higieny Pracy i Chorób Zawodowych. Ustalono, że roztwór sześcioklorocykloheksanu w olejach może przeniknąć przez skórę i wywołać zatrucie. Urazy skóry powodowane sześcioklorocykloheksanem można leczyć 2—3% roztworem nadmanganianu potasu. Stwierdzono dość wysoką toksyczność oraz ustalono ogólne warunki postępowania z sześcioklorocykloheksanem.

OCHRONY OSOBISTE

417* 614.893.64:614.891.3-086.2 CIOPIOP
Sobolew P. A., Ananijina N. P.: **Siatka chroniąca przed opryskami płynnego metalu i przed działaniem energii promienistej**. „Zaszczytna siatka ot bryzg metala i ot luczistoj energii”. Gigijena i Sanit., Moskwa, mies., Nr 3, marz. 53, s. 58; B 5, 1,5 str., 1 rys., 1 tabl.

Siatka została opracowana w Swierdłowskim Instytucie Ochrony Pracy. Wykonano ją z drutu stalowego o oczkach 0,8 mm, szerokości 280 mm, długości, ciężarze 300 g. Posiada ona okienko szklane o wymiarach 80×170 mm ze szkłem organicznym 3 mm grubości (wygięte). Siatkę przymocowuje się do czapki specjalnej tak, aby można było ją łatwo zdjąć. Pomiary wykazały, że ilość energii promienistej padającej na oczy zmniejsza się przy użyciu siatki 2—3-krotnie. Pocienia się szybki nie stwierdzono. Pole widzenia dostateczne.

418* 614.897.2:635.314.33 CIOPIOP
Hall S. A.: **Gumowe buty ochronne gwarantują bezpieczeństwo**. „Rubber footwear features safety”. Safety Maintenance, New-York, mies., t. 105, Nr 1, stycz. 53, s. 36; A 4, 3 str., 8 rys.

Autor opisuje różnego rodzaju gumowe buty ochronne stosowane w przemyśle. Noski stalowe zabezpieczają przed zgnieceniem nogi przez spadające przedmioty. Specjalne podeszwy uniemożliwiają przebiecie nogi gwoździem i przedmiotami ostrymi. W artykule omówiono dokładnie najnowsze rodzaje butów gumowych specjalnie dostosowanych do prac w przemyśle, odpornych na ścieranie oraz kwasy i inne substancje chemiczne. Zwrócono uwagę na właściwą konserwację butów gumowych.

OGÓLNE

419* 331.82:613.62:628.5:669.002.5(47.715) CIOPIOP
Kozyriew G.P.: **Poprawa warunków pracy hutników okręgu stalinowskiego w okresie powojennej pięcioletki**. „Ułuczenie usłowij truda metalurgow stalinskoj oblasti za poslewojen-

nuju piatiletku”. Gigijena i Sanit. Moskwa, mies., Nr 7, lip. 52, s. 54; B5, 1 str.

Autor wskazuje w krótkiej notatce na fakt znacznej poprawy warunków pracy, uzyskanej w czasie powojennej pięcioletki w hutach okręgu stalinowskiego w związku z postępującą mechanizacją i automatyzacją procesów. Dotyczy to zwłaszcza prac uciążliwych wykonywanych w warunkach nadmiernego gorąca. Rozwiązano problem zaopatrzenia robotników w odpowiednią wodę do picia, wskutek czego zmniejszyły się znacznie infekcje żołądkowe. Pięciokrotnie zwiększono liczbę urządzeń wentylacyjnych, a także znacznie liczbę urządzeń sanitarno-hygienicznych. Obniżyło to zachorowalność w r. 1950 do 30% w stosunku do roku 1946.

420* 389.6:658.516:628.5:628.8/9:614.89 CIOPIOP
Lamb H. G.: **A. S. A. normy ochrony pracy dla przemysłu**. „A. S. A. (American Standards Assn) hygiene standards for industry”. Safety Maintenance, New-York, mies., t. 105, Nr 2, luty 53, s. 41; A4, 2,5 str., 1 rys.

Pobieżny przegląd amerykańskich norm dotyczących higieny przemysłowej: oświetlenia, urządzeń sanitarnych, instalacji wyciągowej pyłów i par, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia przeciwpożarowego w przewodach, dopuszczalnych koncentracji trujących gazów i pyłów oraz projektu norm instalacji wyciągowej odpadków. A. S. A. wydała również normy w zakresie osłon osobistych. W zakończeniu autor omawia normy obecnie opracowywane podkreślając duże znaczenie norm dopuszczalnego hałasu w przemyśle.

421* 542.1/2:614.8-086.2:628.518 CIOPIOP
Redakcja „Safety Maintenance” wita pomysł z dziedziny ochrony pracy. „Safety Maintenance” salutes a safety idea”. Safety Maintenance, New-York, mies., t. 105; Nr 3, marz. 53, s. 36; A4, 1 str., 1 rys.

Można zmniejszyć liczbę okaleczeń wywołanych pękaniem rurek szklanych, pipet itp. przy ogrzewaniu w laboratoriach — przez zanurzenie ich przed użyciem w mieszaninach ciekłych o współczynniku załamania światła 1,472 równym współczynnikowi załamania szkła odpornego na wysokie temperatury. Szkło odporne jest w takim roztworze niewidoczne. Szkło nieodporne widać. Do mieszanin takich należą: 1) 59 ml CCl₄+41 ml C₆H₆, 2) 5 części C₆H₆+1 część C₂H₅OH.

422* 53.07:543.9:614.718:628.513 CIOPIOP
Krotow Ju A.: **Nowy aparat do mikrobiologicznego badania powietrza**. „Nowyj aparat dla mikrobiologičeskowo issledowanija wozducha”. Gigijena i Sanit., mies., Nr 4, kw. 53, s. 11; B5, 4 str., 2 rys., 1 tabl.

Autor opisuje wyniki badań mikrobiologicznych powietrza, prowadzone przez katedrę higieny ogólnej Pierwszego Leningradzkiego Medycznego Instytutu imienia I. P. Pawłowa przy pomocy aparatu własnej konstrukcji. Aparat ten zbudowano na znanej zasadzie przepuszczania powietrza przed specjalnie przygotowaną pożywką, która chwytła mikroorganizmy. Prowadzone doświadczenia wykazały, że wydajność aparatu jest znacznie wyższa od innych typów. Przeciętnie przeciągano 50 litrów w ciągu 2 minut. W ciągu godziny można było pobrać do 30 prób.

Niniejszy Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 20 groszy.

CIDNT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.